

Brüsszel, 2022. június 10.
(OR. fr)

9894/22

Intézményközi referenciaszám:
2021/0426(COD)

ENER 281
ENV 576
TRANS 357
ECOFIN 584
RECH 359
CODEC 853
IA 89

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	15088/21 + ADD 1
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE az épületek energiahatékonyságáról (átdolgozás) – Jelentés az elért eredményekről

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2021. december 15-én javaslatot nyújtott be az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv felülvizsgálatára. A javaslat a Bizottság „Irány az 55%!” intézkedéscsomagra vonatkozó munkaprogramjának részét képezi, és kiegészíti a 2021 júliusában javasolt csomag többi elemét azáltal, hogy meghatározza a kibocsátásmentes épületállomány 2050-ig történő létrehozására vonatkozó jövőképet, emellett pedig a 2020 októberében közzétett épületkorszerűsítési program kulcsfontosságú elemét alkotja. Ezenfelül a Bizottság 2022. május 18-án közzétette a REPowerEU-tervet.

2. Ez az irányelv kulcsfontosságú jogalkotási eszköz a 2030-ra, illetve 2050-re kitűzött dekarbonizációs célok megvalósításához. A javaslat rendkívüli fontosságú, hiszen uniós szinten az épületek felelnek az energiafogyasztás 40%-áért, valamint az energiával összefüggő közvetlen és közvetett üvegházhatásúgáz-kibocsátás 36%-áért. Ez tehát egy, a korszerűsítési program olyan konkrét szabályozási, finanszírozási és támogató intézkedésekkel történő gyakorlati végrehajtásához szükséges eszköz, amelyek célja, hogy 2030-ig legalább megkétszereződjön az épületek energetikai felújításának éves aránya, és ösztönzést kapjanak a mélyfelújítások. E felülvizsgálatnak továbbá hozzá kell járulnia az új európai Bauhaus megvalósításához és az építőipar karbonsemlegességéhez is.
3. A felülvizsgálat egyik fő újdonsága az energiahatékonysági minimumszabványok bevezetése – különösen a legalacsonyabb energiahatékonyságú épületek tekintetében –, az ágazat szükséges átalakításának beindítása érdekében.
4. A fenti javaslat Európai Parlament általi vizsgálatát az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottságra bízták (előadó: Ciarán Cuffe, IE, Zöldek). Az Európai Parlament 2021. december 15-én a saját kezdeményezésére állásfoglalást fogadott el az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv végrehajtásáról, ami egybeesett a Bizottság jogalkotási javaslatának közzétételével.
5. A Gazdasági és Szociális Bizottság 2022. március 23-án fogadta el véleményét a javaslatról. A Régiók Bizottságának véleménye június végére várható.
6. Ebben a jelentésben ismertetjük a javaslattal kapcsolatos aktuális helyzetet és a Tanács előkészítő szerveiben megvitatott főbb kérdéseket. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát és a Tanácsot (TTE – Energia), hogy nyugtázza ezt az elért eredményekről szóló jelentést.

II. A JELENLEGI HELYZET

7. Az energetikai munkacsoport 2022 januárjától alaposan megvizsgálta az irányelvjavaslatot. A hatásvizsgálatot és a szöveget 2022. január 25-én, illetve február 10-én terjesztették elő, illetve vitatták meg. Ezt követően március 3-án és 10-én, valamint április 7-én három csoportnak kellett megvizsgálnia a bizottsági javaslat rendelkező részét.
8. E munkacsoportok keretében a delegációk kifejtették véleményüket valamennyi cikkről, különösen a kibocsátásmentes épületekről és azoknak a megújuló energiához való hozzáféréssel való kapcsolatáról, az energiateljesítményre vonatkozó minimumkövetelményekről és azoknak a költségoptimalizált szintekkel és a tulajdonhoz való joggal való kapcsolatáról, valamint az energiahatékonysági tanúsítványokról, különösen az osztályok meghatározásáról és azok tagállamok közötti harmonizációjáról.
9. E megbeszéléseket követően az elnökség 2022. május 3-án megosztotta a tagállamokkal az első módosított változatot. Ezt az első módosított változatot a három munkacsoport május 12-én, 17-én, illetve 19-én vizsgálta meg.
10. A tagállamok nem vonták vissza az összes vizsgálati fenntartást. Néhány tagállam még vizsgálja a javasolt intézkedések hatását, valamint az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag többi javaslatával való összefüggéseket.

A. Általános vélemény

11. A tagállamok általánosságban továbbra is támogatták az épületek energiahatékonyságát támogató szakpolitikai intézkedéseket, és egyetértettek abban, hogy ezek számos előnnyel járnak, és várhatóan kulcsszerepet töltenek majd be az európai gazdaság dekarbonizációjában, valamint a megemelt éghajlat-politikai ambíciószint 2030-ig, illetve a karbonsemlegesség 2050-ig történő elérésében. Ugyanakkor számos delegáció megkérdőjelezte a javaslat általános ambíciószintjét, és hangsúlyozták, hogy szükség van bizonyos fokú rugalmasságra a leginkább költséghatékony szakpolitikai intézkedések végrehajtásához, valamint kiemelték, hogy e tekintetben fontos figyelembe venni a nemzeti sajátosságokat. A delegációk támogatták ugyan a célkitűzéseket, de azt kérték, hogy az adminisztratív terhek a lehető legkisebbre korlátozódjanak.
12. Az elnökség véleménye szerint a munkacsoportban folytatott megbeszélések során több kulcsfontosságú kérdés is felmerült, amelyek a következő szakaszban kerülnek ismertetésre. Ezek az elemek nem érintik a delegációk által felvetett, figyelmet érdemlő kérdéseket, sem pedig a munkacsoporti szinten folytatott megbeszéléseket.

B. Fő témák

Kibocsátásmentes épületek (a 2. cikk 2. pontja, 7. cikk és 9a. cikk [első módosított változat], valamint a III. melléklet)

13. Számos tagállam sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a kibocsátásmentes épületek fogalma nem veszi figyelembe a nemzeti hálózatokban meglévő vagy a közelben előállított megújuló energiát, néhány tagállam pedig megemlítette a technológiasemlegesség szükségességét. Jelentős számú tagállam elutasította a III. mellékletet, amely a Bizottság által a kibocsátásmentes épületek tekintetében éghajlati övezetenként differenciált módon meghatározott, energiafelhasználásra vonatkozó küszöbértéket tartalmazza, csakúgy, mint az említett melléklet felhatalmazáson alapuló jogi aktus útján történő aktualizálását. Egyes tagállamok kérték a tervezett határidő meghosszabbítását. Néhány tagállam részletesebb információkat kért az épületek globális felmelegedési potenciáljára vonatkozó mutató kidolgozásával kapcsolatban.

14. Az elnökség figyelembe vette ezeket az észrevételeket, és az első módosított változatban jelentős kiigazításokat hajtott végre a kibocsátásmentes épület fogalmát illetően. Az elnökség módosította e fogalom meghatározását, és a kibocsátásmentes épületeket olyan épületekként határozta meg, amelyek nagyon kevés energiát fogyasztanak, nem bocsátanak ki helyben fosszilis tüzelőanyagokból származó üvegházhatású gázokat, és az üzemeltetésük nagyon kevés üvegházhatásúgáz-kibocsátással jár. Visszaillesztette a szövegbe a 9a. cikket, amelyben bizonyos követelményeket ír elő ezen épületek energiafogyasztására és üvegházhatásúgáz-kibocsátására vonatkozóan. Az elnökség által javasolt megfogalmazás felhatalmazná a tagállamokat arra, hogy meghatározzák a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó követelmények hatálya alá tartozó épületek energiafogyasztásának felső határértékeit. A Bizottság által a III. mellékletben javasolt, az energiafogyasztásra vonatkozó regionális küszöbértékek táblázata ezért törlésre került, annak helyébe pedig a nemzeti szintű küszöbérték „költségoptimalizált” módszer alkalmazásával történő kiszámítása lép. Bevezetésre került az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó küszöbérték, amely lehetővé teszi az épület energiafogyasztásához kapcsolódó kibocsátások figyelembevételét az épület használata és üzemeltetése során. Az elnökség a javaslatában előírja, hogy a nemzeti felújítási tervekben fel kell tüntetni az energiafogyasztásra és az üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozó felső határértékeket.

Az energiafogyasztást mindenekelőtt a hatékony távfűtésből és távhűtésből vagy az energiaközösségekből származó, helyben előállított megújuló energia felhasználása révén fedeznék, feltéve, hogy ez technikailag és gazdaságilag megvalósítható.

15. Valamennyi tagállam kedvezően fogadta az elnökségi javaslatot, túlnyomó többségük üdvözölte a bevezetett rugalmasságot, és néhányuk fenntartását jelezte a különböző küszöbértékek szabadon történő meghatározásával és a megújuló energia használatára vonatkozó követelmények enyhítésével kapcsolatban. A tagállamok ugyanakkor továbbra is megosztottak a tekintetben, hogy helyénvaló-e figyelembe venni a nemzeti hálózatokból származó vagy a közelben előállított megújuló energiát. A Bizottság kedvezően fogadta az elnökség javaslatát, különösen a költségoptimalizált szintek bevezetését és a fosszilis tüzelőanyagok használata miatt az üvegházhatású gázok helyszíni kibocsátására vonatkozó tilalom fenntartását.

Energiahatékonysági minimumszabványok (9. cikk)

16. A tagállamok jelentős része nagyobb rugalmasságot, valamint műszaki és gazdasági láthatóságot kért, ugyanakkor néhány tagállam üdvözölte az intézkedést. Jelezték, hogy az intézkedés végrehajtása nehézségekbe fog ütközni, a nyereséghez képest túl magas költségekkel fog járni, és egyes tagállamokban nehézségeket fog okozni a tulajdonhoz való joggal kapcsolatban. Ezek a tagállamok ezért azt kérték, hogy terjesszék ki az intézkedés alkalmazása alóli mentességeket, vagy csökkentsék az intézkedés hatálya alá tartozó épületek körét a kizárólag ügylet (eladás vagy bérbeadás) tárgyát képező épületekre. A tagállamok továbbá aggodalmukat fejezték ki az olyan épületek és épületrészek tulajdonosaival szembeni szankciók alkalmazásával kapcsolatban, amelyek nem felelnek meg az energiahatékonysági minimumszabványoknak. Néhány delegáció olyan alternatív intézkedés végrehajtását kérte, amely azonos mennyiségű energia megtakarítását lehetővé tevő mechanizmuson alapul, míg mások a határidők meghosszabbítását szorgalmazták. Kisebb mértékben volt arra irányuló kérés is, hogy a szinteket maguk a tagállamok határozhassák meg, közvetlenül a nemzeti épületfelújítási tervekben. E kérésekkel kapcsolatban a Bizottság emlékeztetett arra, hogy minden eddigénél nagyobb szükség van az épületfelújítások ütemének felgyorsítására, és hogy a legnagyobb energiaigényű épületekre kell összpontosítani, amelyek tekintetében a legkönnyebb az energiamegtakarítás. A Bizottság emlékeztetett továbbá az intézkedés szociális dimenziójára, mivel az lehetővé fogja tenni, hogy csökkenjenek a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások energiafogyasztással kapcsolatos terhei.

17. A tagállamok rugalmasság iránti kéréseire reagálva a lehetséges opciók közül az egyik átgondolásra érdemes irány az energiahatékonysági minimumszabványok oly módon történő módosítása lehetne, hogy azok ne az energiahatékonysági tanúsítvány szerinti osztálynak, hanem az épületek energiafogyasztására vonatkozó azon küszöbértékeknek feleljenek meg, amelyek túllépése bizonyos határidők lejártával nem lenne engedélyezett. E küszöbértékek meghatározását a tagállamokra lehetne hagyni, azzal a megkötéssel, hogy lehetővé teszik a felújítandó épületparkjuk bizonyos, az irányelvben rögzített százalékának a megcélzását. Ez lehetővé tenné egy erőteljes, az irányelvben rögzítendő százalékokkal meghatározott ambíció fenntartását, ugyanakkor nagyobb rugalmasságot biztosítana a tagállamok számára az ennek eléréséhez szükséges technikai eszközök bevezetéséhez.

Energiahatékonysági tanúsítványok (16–18. cikk)

18. Számos tagállam ellenezte az energiahatékonysági tanúsítvány szerinti osztályok tekintetében előírt elosztást, amely gyakran összeegyeztethetetlen a nemzeti rendelkezésekkel. Néhányuknál kérdés merült fel a G osztály fogalmának meghatározásával kapcsolatban: a nemzeti épületállomány legalacsonyabb energiahatékonyságú épületei 15%-ának ebbe az osztályba kellene tartoznia. Néhány delegáció kritikával illette az alacsonyabb osztályokra vonatkozó tanúsítványok érvényességi idejének a csökkentését. Voltak olyan tagállamok, amelyek az energiahatékonysági tanúsítványok költségeinek alakulásával kapcsolatos félelmeiknek adtak hangot. Mások aggályosnak tartották az ilyen tanúsítványok kiállítására irányuló szisztematikus helyszíni látogatások lehetőségét.

19. E visszajelzések nyomán az elnökség az első módosított változatban újból tíz évre változtatta a tanúsítványok érvényességi idejét. Emellett hároméves átmeneti időszakot vezetett be a korábbi tanúsítványok vonatkozásában. Ezt az időtartamot a tagállamok túlzottan rövidnek találták. Az energiahatékonysági tanúsítvány szerinti osztályok tekintetében előírt elosztást nem módosították. Ugyanakkor az is elképzelhető lett volna, hogy megszűnnek az energiahatékonysági tanúsítványok szerinti osztályok skálájának kialakítására vonatkozó követelmények, és megmarad annak lehetősége, hogy a tagállamok szabadon meghatározhatják a különböző osztályok megkülönböztetésére szolgáló küszöbértékeket, mivel az épületfelújítási célértékek ezen osztályoktól függetlenül is meghatározhatók. Néhány tagállam jelezte annak szükségességét, hogy a 10. cikkben előírányzott épületfelújítási útlevelet be lehessen építeni az energiahatékonysági tanúsítványba.

Nemzeti épületfelújítási tervek (3. cikk)

20. A tagállamok többsége támogatta ezt a cikket. Ugyanakkor jelentős számú tagállam kérte az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló rendelettel való jobb összehangolást, különös tekintettel a II. mellékletben meghatározott kötelező adatok szolgáltatásához kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentése érdekében. Csupán néhány tagállam kérte a korábbi hosszú távú épületfelújítási stratégiákhoz való visszatérést.
21. E visszajelzések nyomán az elnökség módosította a bizottsági javaslatot azzal a céllal, hogy anélkül, hogy az a lényegét érintené, egyszerűbbé váljon az épületfelújítási terv elkészítése, maximalizálva egyúttal az integrált nemzeti energia- és klímatervekkel (NEKT) való szinergiákat. A tagállamok támogatták ezeket a módosításokat. Néhány tagállam azonban újólag jelezte, hogy tart az épületállomány nyomon követésének új módszerére való áttéréstől.

Fenntartható mobilitás (12. cikk)

22. A tagállamok összességében támogatták az új rendelkezéseket, de nagyobb rugalmasságot kértek a felmerülő költségek, illetve a fejlődés túl gyors üteme okán. Mélyreható megbeszélés tárgyát képezte a meglévő vagy az eddig mentességet élvező épületekre vonatkozó követelmények kiigazítása. Ezenkívül a tagállamok egy része ellenezte az azt lehetővé tevő rendelkezést, hogy a tulajdonos beleegyezése nélkül lehessen elektromos töltőpontokat kialakítani.
23. Az elnökség az általa továbbított első módosított változatban lehetővé tette egy olyan intézkedés bevezetését, amely az elektromos kerékpárokra és a teherszállító kerékpárokra vonatkozó rendelkezések kiigazítását, valamint a kerékpárhelyek és az autós parkolóhelyek száma közötti kapcsolat megszüntetését célozza. Ezek a javaslatok elnyerték a tagállamok többségének a támogatását. Ebben az első módosított változatban módosítások szerepelnek a következők tekintetében is: a kerékpárhelyek száma és az ilyen létesítményekre vonatkozó lehetséges kivételek, valamint a parkolóhelyeken megvalósított előzetes kábellefektetés.
24. E módosítások ellenére a tagállamok jelezték, hogy további rugalmassági igényeik vannak. Így különösen azt kérték, hogy a követelményeket régiókhoz igazíthassák. Néhány tagállam kétségeinek adott hangot annak lehetőségével kapcsolatban, hogy a bérlők a tulajdonos beleegyezése nélkül elektromos töltőpontokat alakíthassanak ki.

Az épületek okos funkciók fogadására való alkalmasságának mutatója (13. cikk és IV. melléklet)

25. Több tagállam támogatta az arra irányuló, felhatalmazáson alapuló jogi aktus tervezetének elvetését, hogy a mutató kötelező legyen a nem lakás célú ágazat számára. A tagállamok emlékeztettek egy kísérleti időszak bevezetésére, amellyel a Bizottság által javasolt ütemterv nem lenne összeegyeztethető.
26. Ezen észrevételekre reagálva az elnökség az első módosított változatban azt javasolta, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását az épületek okos funkciók fogadására való alkalmasságának mutatójával kapcsolatos kísérleti időszak kedvező eredményétől tegyék függővé. Ez a javaslat összességében kedvező fogadtatásban részesült.

Fosszilis tüzelőanyagokat használó rendszerek finanszírozása (15. cikk)

27. A jelenlegi globális helyzetből kiinduló tagállami kéréseknek helyt adva, valamint az Európai Tanács 2022. március 24–25-i következtetései alapján – amelyben többek között az a célkitűzés fogalmazódik meg, hogy fokozatosan, a lehető leggyorsabban megszűnjön az orosz földgáz, olaj és szén importjától való függőség – az elnökség előrehozta azt az időpontot, amelytől kezdve tilos lesz majd közfinanszírozást biztosítani fosszilis tüzelőanyagokat használó energiarendszerek kiépítéséhez.
28. A tagállamok nagy többsége és a Bizottság üdvözölte ezen időpont előrehozatalát, ugyanakkor e tekintetben továbbra is tapasztalható bizonyos fokú ellenállás.

További észrevételek

29. A tagállamok számos kiigazítást kértek a 2. cikk tekintetében, amelyben az irányelvben használt fogalmak meghatározása szerepel. E kérések nyomán az elnökség az általa javasolt első módosított változatban egyes fogalommeghatározásokat hozzáigazít az energiahatékonysági irányelvhez, illetve a megújulóenergia-irányelvhez, amelyek jelenleg felülvizsgálat tárgyát képezik.
30. A tagállamok aggodalmuknak adtak hangot a 14. és a 19. cikk kapcsán a kötelezően megosztandó adatok vonatkozásában. A Bizottság pontosította, hogy nem irányozza elő bizalmas és olyan adatok megosztását, amelyek terjesztése nemzetbiztonsági kockázatot jelentene.
31. Néhány tagállam azt kérte, hogy az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a 32. cikkben előírányozott átültetési határidő két év legyen.